REKENKAMERCOMMISSIE

Onderwerp Navolging aanbevelingen onderzoeken Rekenkamercommissie deze raadsperiode

Aan de gemeenteraad van Groningen
Postbus 20.001
9700 PB GRONINGEN

Telefoon 050 367 77 27 Bijlage(n) Ons kenmerk 7123050

Datum 05-09-2018 Uw brief van Uw kenmerk

Geachte raadsleden,

In de afgelopen raadsperiode heeft de Rekenkamercommissie vijf rapporten[1] uitgebracht, een zesde rapport (over de WMO) zal na de zomer aan de raad worden aangeboden. Naar aanleiding van de eerste drie onderzoeken, Groningen Energieneutraal, Armoedebeleid en Passend Onderwijs heeft de RKC aanbevelingen uitgebracht die vervolgens door de raad zijn overgenomen. Conform afspraak is de raad via de voortgangsrapportages op de hoogte gehouden van wat er met de aanbevelingen is gedaan. Bij het nalezen van die rapportages kan niet altijd de link worden gelegd tussen de aanbevelingen en hetgeen daarover wordt gerapporteerd.

Nu het einde van de raadsperiode in zicht komt wil de Rekenkamercommissie graag nog eens nauwgezet in kaart brengen wat er precies met de aanbevelingen is gebeurd. Wat hiervoor mede de aanleiding is, is de discussie begin april in de raadscommissie F&V waarin de leden van de commissie het jaarverslag van de Rekenkamercommissie hebben besproken met de voorzitter van de RKC, dhr. Zuurbier. Sommige raadsleden vroegen zich af wat er met de vastgestelde aanbevelingen is gebeurd.
Die vraag is opvallend, want er bestaat al een aantal jaren de afspraak dat de raad wordt geïnformeerd over wat er met de aanbevelingen is gebeurd via de voortgangsrapportages: elk half jaar rapporteert het college van B&W aan de raad in een bijlage bij de VGR op welke wijze invulling is gegeven aan de door de raad overgenomen aanbevelingen.

De uitgebrachte aanbevelingen ten aanzien van de drie onderzoeken heeft de rekenkamercommissie op een rij gezet en deze gelegd naast de rapportages hierover in de voortgangsrapportages van de afgelopen paar jaar. (Omdat de onderzoeken naar burgerbetrokkenheid en de subsidies pas kortgeleden zijn gepresenteerd, is de navolging van de aanbevelingen van die onderzoeken vooralsnog niet meegenomen in dit onderzoek). Het valt op dat bij het ene onderzoek inhoudelijker en uitgebreider op de aanbevelingen wordt ingegaan dan bij het andere onderzoek. Per brief heeft de rekenkamercommissie aan

[1] Groningen Energieneutraal, Armoedebeleid, Passend Onderwijs, Burgerbetrokkenheid, Subsidiëring onder controle.

Opvolging aanbevelingen Rekenkamercommissie
afgelopen raadsperiode

Volgvel 1

Onderwerp

het college van B&W gevraagd om alsnog in te gaan op aanbevelingen die niet of onvoldoende aan de orde zijn gekomen in de VGR's. Hieronder geven we per onderzoek aan wat dat heeft opgeleverd en wat de reactie van het college heeft toegevoegd.

Ten aanzien van het onderzoek **Groningen Energieneutraal** heeft de raad de volgende aanbevelingen vastgesteld:

1. Stel duurzaamheid en energie centraal in een strategische visie op de toekomst van Groningen.
2. Realiseer een energieneutrale gemeente door opgaven gestuurd te werken. Stel de inhoudelijke opgaven centraal en creëer synergie door de inzet van mensen, taken en middelen zoveel mogelijk te koppelen aan meerdere doelen.
3. Pas goed portfoliomanagement toe. Zorg er zo voor dat Groningen systematisch toewerkt naar strategische doelen en dat voortgang, resultaten en doelmatigheid van projecten consequent gemonitord worden.
4. Bouw duurzame en slagvaardige publiek-private samenwerking op. Maak in de komende periode een slag van 'samen netwerken' naar 'samen bouwen' en het realiseren van concrete resultaten.

Op basis van de voortgangsrapportages heeft de Rekenkamercommissie geconstateerd dat het college van B&W op de meeste aanbevelingen is ingegaan. De vraag die voor de commissie nog open blijft staan heeft met name betrekking op aanbeveling twee: hoe slaagt de gemeente erin synergie te creëren en op welke wijze worden mensen, taken en middelen gekoppeld aan meerdere doelen? De onderzoekers bedoelen hiermee dat bij besluitvorming over belangrijke projecten altijd het aspect duurzaamheid expliciet in beeld wordt gebracht, bijvoorbeeld als het gaat om wonen, mobiliteit, armoedebeleid, onderwijshuisvesting en inrichting binnenstad.

Uit de reactie van het college op de brief van de RKC blijkt dat er op verschillende wijzen wordt gestreefd naar synergie zoals hierboven opgesomd en ook op basis van de praktijk kan worden geconcludeerd dat hier aandacht voor is: energiezuinig bouwen, schoon OV, herinrichting binnenstad met veel aandacht voor fietsen en wandelen, aandacht voor duurzame inkoop.
De Rekenkamercommissie komt tot de conclusie dat in ruime mate invulling is gegeven aan de aanbevelingen van dit onderzoek. Tegelijk is duidelijk dat er nog heel veel moet gebeuren om als stad in 2035 energieneutraal te kunnen zijn. Daarom blijft de focus op duurzaamheid voor zowel raad, college van B&W als gemeentelijke organisatie uitermate belangrijk.

Opvolging aanbevelingen Rekenkamercommissie
afgelopen raadsperiode

Volgvel 2

Onderwerp

Ten aanzien van het onderzoek naar **Armoedebeleid** gaat het om de volgende aanbevelingen:

1. preciseer voorafgaand aan het opstellen van het uitvoeringsplan armoedeprojecten 2017 welke maatschappelijke effecten de gemeente met het armoedebeleid wil realiseren;
2. koppel met ingang van 1 januari 2017 de informatievoorziening en monitoring aan de scherper geformuleerde beoogde effecten. Zorg dat bij het informeren van de raad over de stand van zaken armoedeprojecten 2017 inzichtelijk is of de beoogde doelen gerealiseerd worden en in welke mate het beleid effectief is;
3. versterk in het uitvoeringsplan armoedeprojecten 2017 de aandacht voor preventie in het armoedebeleid: zet naast vangnet, vliegwiel en verbinden ook in op voorkomen als vierde pijler in het armoedebeleid;
4. versterk de outreachende en integrale manier van werken in de uitvoering van het armoedebeleid. Zet in op maatwerk volgens het principe één gezin, één plan, één regisseur;
5. versterk de samenwerking tussen gemeente en maatschappelijke organisaties door de goede bilaterale samenwerking uit te bouwen naar sterke netwerksamenwerking.

In de voortgangsrapportages 2017-I en 2017-II wordt op de eerste twee aanbevelingen voldoende ingegaan. Maar de aanbevelingen drie, vier en vijf komen in onze opvatting daarin eigenlijk niet aan bod. Aan het college van B&W zijn concreet de volgende vragen gesteld:

- In hoeverre is preventie nu de vierde pijler onder het armoedebeleid?
- Hoe wordt aan de outreachende aanpak van armoede vorm gegeven?
- In welke mate en op welke wijze is de afgelopen tijd vorm gegeven aan de sterke netwerksamenleving?

Het college verwijst in zijn beantwoording naar de brief aan de raad van 18 juli over de terugblik op de armoedenota Perspectief. In die brief wordt uitgebreid ingegaan op de aanbevelingen drie, vier en vijf. Het college legt uit dat preventie weliswaar niet als vierde pijler is gekozen onder het armoedebeleid (aanbeveling drie), maar dat de diverse elementen van het armoedebeleid bijdragen aan preventie. Zo zijn er veel professionals getraind in het herkennen van armoede, en is er aandacht voor vroegsignalering en de rol van de WIJ-teams daarbij. Ook blijkt uit de collegebrief dat er werk is gemaakt van outreachend en integraal werken (aanbeveling vier). Medewerkers en intermediairs zoeken de mensen in armoedesituaties steeds meer actief op. In de brief van 18 juli worden daarvan vele voorbeelden gegeven. Dat laatste geldt ook voor het toewerken naar een sterke netwerksamenleving (aanbeveling vijf). Medewerkers van veel organisaties weten elkaar beter te vinden en trekken samen op. Het blijkt dat organisaties die zich inzetten

voor armoedeverlichting de door de gemeente georganiseerde netwerkbijeenkomsten erg waarderen.
De Rekenkamercommissie vindt dat er met deze aanvulling in voldoende mate is ingegaan op de aanbevelingen die naar aanleiding van het onderzoek armoedebeleid zijn uitgebracht. De aanpak van armoede en het streven om iedereen volwaardig aan de samenleving mee te laten doen blijven belangrijke doelstellingen voor de gemeente Groningen de komende jaren. Alleen al om dat er relatief veel mensen en vooral kinderen in een armoedesituatie leven.

Ten aanzien van het onderzoek **Passend onderwijs** zijn de volgende aanbevelingen door de raad overgenomen:

1 Versterk de verbinding tussen wijkgebonden en schoolgebonden zorg door ieders taak (zorg en onderwijs) en toegevoegde waarde voor de integrale kind-jongerenopgave ook daadwerkelijk aanvullend op elkaar te organiseren. Zoek daarmee de meer actiegerichte modus op.
2 Vergroot de aandacht voor monitoring en evaluatie. Denk na over hoe je zou kunnen meten op welke wijze de inspanningen voor passend onderwijs bijdragen aan een lager aantal leerlingen in het speciaal onderwijs.
   > Maak een helder onderscheid naar indicatoren voor de 'wat-vraag' (wat zijn de gewenste resultaten) en de 'hoe-vraag' (welke maatregelen en instrumenten zetten we in). Maak vooral helder *wat* je wil realiseren.
   > Bouw samen met partners aan maatstaven waarmee je de afgesproken resultaten kunt meten.
3 Informeer de raad vanuit de brede samenhang zoals deze in dit onderzoek naar voren komt:
   > Maak het lokale en regionale netwerk zichtbaar en geef een overzicht van alle relevante opgaven, projecten en afspraken – en wie waar betrokken is en wie welk aandeel neemt in de opgave.
   > Vertaal de opgaven naar maatschappelijke effecten.
   > Faciliteer de raad goed en tijdig met toegankelijke informatie.
4 Bevorder ook op het niveau van het college de samenhang die de gemeente nastreeft op de onderwerpen (passend) onderwijs-jeugdzorg- zorg-welzijn-participatie. Trek dit door naar de ambtelijke organisatie door de jongerenaanpak te verbreden:
   > Formuleer samen een opgave en spreek af wie welk aandeel neemt in de realisatie ervan.
   > Leg ook de link naar de ambitie van 1 gezin, 1 regisseur, 1 plan.

Opvolging aanbevelingen Rekenkamercommissie
afgelopen raadsperiode

Volgvel 4

Onderwerp

In de voortgangsrapportage 2017-II wordt uitgebreid ingegaan op de eerste aanbeveling en wat minder op de tweede (er is meer aandacht voor monitoring, wordt opgemerkt, maar hoe dan en op welke wijze krijgt dit vorm/wordt dit zichtbaar voor de raad?). Aanbeveling drie en vier komen eigenlijk niet aan de orde. De Rekenkamercommissie heeft het college van B&W verzocht om hier nader op in te gaan.

De reactie van het college van B&W hierop is heel algemeen: dat de betrokken partijen de ondersteuning steeds beter afstemmen in het belang van een integrale ondersteuning van jeugdigen, dat partijen elkaar steeds beter kunnen vinden, dat er een thuiszitterspact is afgesloten met meerdere partijen, dat er hard wordt gewerkt aan een eenduidige registratie van alle kinderen en dat de inspanningen worden gemonitord. Maar daarmee wordt niet ingegaan op de aanbevelingen drie en vier en deels ook niet op aanbeveling twee. Wat de concrete doelstellingen zijn en hoe dat wordt gemeten komt helemaal niet aan de orde in deze reactie.
Wat aanbeveling twee betreft: daar gaat het om het meetbaar maken van de inspanningen ten aanzien van passend onderwijs met als resultaat minder leerlingen die naar het speciaal onderwijs gaan. Die verschuiving wordt niet in beeld gebracht, ook niet in de gemeenterekening 2017. Ook wordt niet duidelijk of de gemeente inmiddels maatstaven heeft afgesproken met de betrokken partners waarmee afgesproken resultaten gemeten kunnen worden.
In aanbeveling drie wordt gevraagd om voor de raad de brede samenhang duidelijk te maken (welke partners vormen het lokale en regionale netwerk en wat is de taakverdeling ten aanzien van opgaven, projecten en afspraken, welke maatschappelijke effecten worden daar bij nagestreefd). Ook wordt gevraagd de raad goed en tijdig met toegankelijke informatie te faciliteren. In de beantwoording van de vragen van de Rekenkamercommissie gaat het college van B&W daar helemaal niet op in. Ook de tekst in de gemeenterekening 2017 is heel algemeen, gaat niet in op concrete doelstellingen en geeft geen uitsluitsel over behaalde resultaten. Opvallend is dat er in het beleidsveld Passend Onderwijs in de gemeenterekening geen enkele indicator is opgenomen. Hoe kan de raad nu nagaan of doelen worden gehaald en of de gemeente op de goede weg is?

Aanbeveling vier richt zich op de samenwerking binnen het college op het terrein van het passend onderwijs en jeugdzorg, welzijn en onderwijs en ook de samenwerking binnen de gemeentelijke organisatie op deze terreinen, het onderling afspraken maken en de link naar de ambitie van 1 gezin, 1 regisseur, 1 plan. In de beantwoording en in de gemeenterekening 2017 wordt hier niet op ingegaan.

Opvolging aanbevelingen Rekenkamercommissie
afgelopen raadsperiode

Volgvel 5

Onderwerp

De Rekenkamercommissie concludeert dat op drie van de vijf aanbevelingen bij dit onderzoek onvoldoende of niet wordt ingegaan en adviseert de raad om dit bij het college van B&W onder de aandacht te brengen.
Passend Onderwijs krijgt ook landelijk de nodige aandacht, mede omdat het reguliere onderwijs steeds meer onder druk komt te staan doordat leerlingen die anders naar het speciaal onderwijs zouden gaan nu op reguliere scholen een plek vinden. In een aantal gevallen pakt het voor de betreffende kinderen juist heel goed uit dat ze op een reguliere school worden geplaatst. Dat het onderwerp is van een maatschappelijk debat maakt het voor de raad juist des te belangrijker om goed inzicht te hebben in hoe dit lokaal wordt opgepakt, welke doelstellingen de gemeente daar voor zichzelf in ziet weggelegd, welk palet aan instanties en organisaties samen met de gemeente actief is op dit gebied en welke afspraken zij onderling hebben gemaakt.

In het algemeen dringt de Rekenkamercommissie er bij de raad op aan om bij de bespreking van de Voortgangsrapportages aandacht te hebben voor de opvolging van eerder door de raad vastgestelde aanbevelingen nav rekenkameronderzoek. Voor de doorwerking (en uiteindelijk de waarde van rekenkameronderzoek) blijft die aandacht van cruciaal belang.

Met vriendelijke groet,
namens de Rekenkamercommissie,

W.R. Zuurbier,
Voorzitter.